

הקשר הנפלא בין קריאת התוכחות כדי שתכלה שנה וקללותיה למ"ב אופנים שדרש ה"אור החיים" הקדוש להמתיק קללות הגלויות

ידי חובתינו בקריאת הדברים האלה, וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה".

נמצינו למדים מדבריו הקדושים יסוד גדול, כי בשעת הקריאה בתורה בתוכחות של פרשת בחוקותי, צריך לכוון שתכלה השנה וקללותיה לפני חג השבועות, על ידי שהקריאה עצמה תחשב כאילו כבר קיבלנו את העונשים וזכינו לכפרה, אולם ברור שהתכלית הרצויה היא שנעסוק בתורה ובקיום המצוות, כדי שלא יוגזר עלינו כל התוכחות והקללות.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם שפתח הקב"ה בכוונה תחילה פרשה זו בברכה מיוחדת על פירות האילן, כי המגיד מראשית אחרית ידע שעתיד עזרא לתקן הקריאה בפרשה זו לפני חג השבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן כדי שתכלה שנה וקללותיה, לכן פתח בבקשה שנקיים מצוות התורה ולא נצטרך שתכלה שנה וקללותיה.

וזהו שאמר: "אם בחוקותי תלכו", כמו שפירש רש"י שתהיו עמלים בתורה, שזהו סגולה נפלאה להתגבר על היצר הרע, כמו ששינו בגמרא (קידושין ל:): שאמר הקב"ה לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו", ועל ידי זה "ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם", מבטיח להם הקב"ה כי בחג השבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן: "ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו".

אלא שאחר כך בהמשך הפרשה מזהיר אותנו הקב"ה (כ-יד): "ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה". ופירש רש"י: "ואם לא תשמעו לי, להיות עמלים בתורה", ועל ידי זה לא תוכלו להתגבר על היצר הרע לקיים כל המצוות, אז הרי עלולים ח"ו לבוא עליכם כל העונשים של התוכחות, לכן פירט הקב"ה את התוכחות בפרשה זו, כדי שנקרא אותן לפני חג השבועות ונתעורר בתשובה, ועל ידי הקריאה בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו",

על פי האמור מגלים לנו חכמינו ז"ל, כי מטעם זה תיקן עזרא הסופר לישראל שיקראו את הקללות בפרשת בחוקותי לפני חג השבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן: "כדי שתכלה השנה וקללותיה", כמו ששינו בגמרא (מגילה לא:):

"תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים [בפרשת בחוקותי] קודם עצרת [לפני חג השבועות], ושבמשנה תורה [בפרשת כי תבוא] קודם ראש השנה. מאי טעמא, אמר אב"י ואיתימא ריש לקיש, כדי שתכלה השנה וקללותיה". ומקשה בגמרא: "בשלמא [קללות] שבמשנה תורה [בפרשת כי תבוא] איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה [לפני ראש השנה], אלא שבתורת כהנים [בפרשת בחוקותי] אטו עצרת [חג השבועות] ראש השנה היא", ומתרץ: "אין, עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן ובעצרת על פירות האילן".

וכתבו התוספות (שם ד"ה קללות) הטעם שאנו מפסיקים בין פרשת בחוקותי לחג השבועות עם הקריאה בפרשת במדבר, וכן אנו מפסיקים בין פרשת כי תבוא לראש השנה עם הקריאה בפרשת נצבים: "לפי שאנו רוצים להפסיק ולקרות שבת אחת קודם ראש השנה, בפרשה שלא תהא מדברת בקללות כלל, שלא להסמיך הקללות לראש השנה, ומטעם זה אנו קורין במדבר סיני קודם עצרת, כדי שלא להסמיך הקללות שבבחינת לעצרת".

וביאר ה"תפארת שלמה" (פרשת כי תבוא) ביאור ענין קריאת פרשת התוכחות כדי שתכלה שנה וקללותיה, כי על ידי הקריאה בפרשת התוכחות נחשב כאילו קיבלנו את כל העונשים, הנה הדברים בלשון קדשו: "יש לתת טעם בענין התוכחה, מה שאנו קוראים בעת הזאת שתכלה שנה וקללותיה, והוא כמו שאומרים (הושע יד-ג) ונשלמה פרים שפתינו, שאם חס ושלום נגזר אשר לא טוב, הנה יצאנו

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה פרשת בחוקותי, דבר בעתו מה טוב לרגל המצב הקשה השורר כאן בארץ ישראל, להמתיק את היסורים הקשים של הגלות על ידי הקריאה בפרשת בחוקותי, שתיקן עזרא הסופר לקרוא לפני חג השבועות כדי שתכלה שנה וקללותיה, ונפתח עם הפרשה (ויקרא כו-ג):

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו". ופירש רש"י ומקור הדבר בתורת כהנים: "אם בחוקותי תלכו, יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצוותי תשמרו, הרי קיום המצוות אומר, הא מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה".

והנה כאשר נתבונן בפרשת עקב נראה, שהכתוב מפרט שם את כל השכר הטוב שהקב"ה ישפיע לנו בעולם הזה אם נקיים את המצוות (דברים ז-ב): "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם... ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגנך ותירושך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרות צאנך... ברוך תהיה מכל העמים... והסיר ה' ממך כל חולי... ואכלת את כל העמים". הנה כי כן צריך ביאור, מדוע בחר הקב"ה לפתוח פרשה זו בעיקר בשכר של פירות הארץ: "ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו".

פרשת בחוקותי היא הכנה לחג השבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן

פתח דברינו יאיר לבאר הענין בזה על פי מה ששינו במשנה (ראש השנה טז.), כי בעצרת שהוא חג השבועות הוא ראש השנה לפירות האילן, שבו נידון העולם אם פירות האילן יצליחו. שינו על כך בגמרא: "מפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן".

**גמרא: עזרא תיקן לקדוה פרשת בחוקותי לפני חג השבועות
ראש השנה לפירות האילן כדי שתכלה שנה וקללותיה**

**הקב"ה פתח את פרשת בחוקותי ברצונו שנלך בחוקותי,
כדי "זעץ השדה יתן פרו" בראש השנה לפירות האילן**

**סיפור נפלא מה"אור החיים" הקדוש שנגזרה עליו גלות
משום שלא מזה כששמע ביזיון של תלמיד חכם**

**בהיותו בגלות חידש מ"ב פירושים על הפסוק "אם בחוקותי תלכו",
והודיעו לו מן השמים שנתבטלה הגלות**

יחשב כאילו קיבלנו את כל העונשים ותכלה שנה וקללותיה.

**מעשה נורא עם מ"ב פירושים
על "בחוקותי" שחידש
ה"אור החיים" הקדוש בהיותו בגלות**

והנני להעלות על שלחן מלכים, כי על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שחידש ה"אור החיים" הקדוש מ"ב פירושים על הפסוק הראשון בפרשתנו: "אם בחוקותי תלכו", בשעה שנדד מביתו וקיבל עליו עול הגלות בגזירת עליון, כמו שמצינו על כך מקור נאמן בספר "שנים עשר שבטי ישראל" להרב רבי משה יאיר וויינשטאק זצ"ל (ספר שני סימן טו) שמעיד על כך:

"הסיפור הזה שמעתי מהרב הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק רייזמאן (שליט"א) [זצ"ל], והוא שמע סיפור זה ממורנו הגאון ראש המקובלים רב חיים שאול דוויק זצ"ל בעל המחבר "איפה שלימה" על "אוצרות חיים" למוה"ר חיים וויטאל זצ"ל, והרב חיים שאול שמע סיפור זה ממורו הרב רבי מרדכי זצ"ל, שהיה רב באותו מקום שבעל ה"אור החיים" היה רב שמה" [בירושלים אחרי פטירתו], והנה תמצית הסיפור:

ה"אור החיים" הקדוש [רבי חיים בן עטר] היה אומן יד בשזירת חוטי זהב, והרוויח כסף רב בעבודה של כמה שעות ביום. הוא הסתפק במעט כסף לעצמו, ואת העודף הוציא להחזקת בני תורה שלמדו בבית מדרשו. מנהגו בקודש היה לחלק בכל סוף שבוע חלות ובשר לתלמידי חכמים, היה קונה עגל ששחטו וחילק את בשרו לכבוד שבת. העיריה היתה קטנה לכן לא שחטו רק מעט בהמות.

פעם אחת נטרפו כל הבהמות, מלבד הבהמה ששחט ה"אור החיים" הקדוש שיצא כשר. אחד מהעשירים, בעל בעמיו, ששמע כי השור ששחט ה"אור החיים" יצא כשר, קם והלך אל הרב וביקש ממנו שיתן לו מנה של בשר לכבוד שבת. ביקש הרב את סליחתו ואמר לו, כי הבשר מיועד אך ורק עבור תלמידי חכמים עניים, ואינו רוצה להשאיר אפילו תלמיד חכם אחד בלי בשר לכבוד שבת.

באמצע השיחה נכנס תלמיד חכם אחד, וה"אור החיים" כדרכו בקודש הושיט לו מנה של בשר. התקצף הגביר ואמר בפליאה בנימה של ביזיון: "וכי גם זה תלמיד חכם". הרב לא הגיב על דברים אלו ושתק.

בליל שבת קודש חלם ה"אור החיים", כי בשמים מקפידים עליו מאד, ששמע מפי הגביר זילותא וביזיון של תלמיד חכם ולא מחה. ובכן

אדם פשוט. נחה רוחו של רב העיר, ברכו ברכת המזון והלכו לביתם.

בסעודה השניה בצפרא דשבתא, חזר הדבר ונשנה. בעל הבית והאורח הלכו בסוף הסעודה לביתו של רב העיר. הרב עשה שוב עליית נשמה, וכשהתעורר אמר ששמע במתיבתא דרקיע י"ד אופנים חדשים על הפסוק "אם בחוקותי", וסיים כמו שאמר בליל שבת: "כך אמר הרב הקדוש רבי חיים בן עטר", ואילו ה"אור החיים" סיים אחריו שוב: "כך אמר חיים בן עטר". שוב נתמלא רב העיר כעס על חוצפת האורח, ובעל הבית הפציר מהרב שיסלח לו וחזרו לביתם.

בסעודה השלישית הלכו שוב לביתו של רב העיר, וחזר הדבר על מה שהיה בשתי הסעודות הראשונות, הרב עשה עליית נשמה, וכשהתעורר אמר י"ד אופנים חדשים ששמע במתיבתא דרקיע, וסיים "כך אמר הרב הקדוש רבי חיים בן עטר", ה"אור החיים" הקדוש שוב לא היה יכול להתאפק ואמר "כך אמר חיים בן עטר".

עתה כבר לא הועילו שום בקשות של בעל הבית להרגיע את רוחו של הרב, שראה בכך ביזיון מכון של אדם פשוט, בכבוד התורה של איש קדוש שאומרים בשמים דברי תורה בשמו, וציוה על משמש בית הדין להכניס את האורח לחדר האסורים של הקהילה, ובמוצאי שבת יעיין מה יעשה בדיונו.

במוצאי שבת התעוררה פתאום רוח סערה עזה, מפרקת הרים ומשברת סלעים, שאימה להחריב את כל הבתים של העיר. בני העיר שראו שהם נמצאים במצב של סכנת נפשות, ברחו אל ביתו של רב העיר ביודעם שהוא איש קדוש, לשאול ממנו מהו פשר העונש הקשה שהביא הקב"ה עליהם לפתע.

רב העיר עשה עליית נשמה ושאל פשר הדבר. ענו לו מן השמים, כי זהו עונש על מה שאיש קדוש כמו רבי חיים בן עטר כלוא בבית

הוציאו בשמים פסק דין, שהוא צריך לקבל עליו לסבול עול גלות למשך שנה אחת. מפאת קדושת השבת לא עזב את מקומו, אבל במוצאי שבת מיד אחר הבדלה ארו את חפציו ויצא לגולה.

במתיבתא דרקיע למדו בשבת את מ"ב האופנים

בהיותו בגולה עבר באיזה שדה ביום ששי בשבת, וישב לפוש תחת צלו של אילן. מחשבותיו היו שקועות בתורה בפרשת השבוע פרשת בחוקותי, וחידש אז מ"ב אופנים על הפסוק "אם בחוקותי תלכו". אחר כך לפנות ערב נכנס העירה והלך לבית המדרש. אחר התפלה ניגש אליו איש מכובד והזמינו שישבות אצלו בשבת. הרב הסכים והלך אתו לסעודת ליל שבת. אחר הסעודה קודם ברכת המזון אמר בעל הבית לאורח כי ברכת המזון יברכו אצל רב העיר, כי הוא איש קדוש ושומע תורה ממתבתא דרקיע.

בעל הבית והאורח באו לביתו של רב העיר. בעל הבית שהיה מחשובי העדה התיישב בצד ימינו של הרב, ובעל "אור החיים" שהיה מלובש כ"ארחי פרחי" ישב בסוף השלחן. בסוף הסעודה קודם ברכת המזון, התלהב רב העיר והגיע להתפשטות הגשמיות ועשה עליית נשמה.

כשחזרה רוחו אליו התחיל לומר דברי תורה ששמע במתיבתא דרקיע בישיבה של מעלה, י"ד אופנים על הפסוק "אם בחוקותי", וסיים "כך אמר הרב הקדוש רבי חיים בן עטר". בעל "אור החיים" שברוב ענוותנותו החזיק שאינו מגיע לו תואר זה, לא היה יכול לעצור ואמר: "כך אמר חיים בן עטר".

רב העיר התרגז על חוצפת האורח, איך הרהיב לכנות מה ששמע במתיבתא דרקיע בשם איש קדוש רבי חיים בן עטר, והוא מכנה אותו חיים בלי שום תואר. בעל הבית ביקש מרב העיר שימחל לאורח שלו שהוא מן הסתם

מ"ב אותיות. וכתב ב"אגרא דכלה" שענין זה רמזו בכתוב: "אלה מסעי בני ישראל" - מ'סעי ב'ני ראשי תיבות מ"ב.

ויש לציין כי ענין זה נוגע גם להלכה, כמו שהביא הפוסק הגדול ה"מגן אברהם" (א"ח סימן תכח ס"ק ח): "כתוב בצרור המור מ"ב מסעות שבפרשת ואלה מסעי אין להפסיק בהם שהוא נגד שם מ"ב". פירוש שבקריאת מ"ב המסעות שהם כנגד שם בן מ"ב, אין להפסיק באמצע להזמין עולה אחר לתורה, אלא קוראים את כולם בעליה אחת.

וכתב ה"מגלה עמוקות" (פרשיות מטות מסעי) כי מ"ב מסעות במדבר היו שורש למסעות ישראל בכל ד' גלויות עד ביאת המשיח, ובלשון קדשו: "והנה הלכו ישראל במדבר מ"ב מסעות, שנרמזין בו כל ימי עולם עד ביאת הגואל, ובפרשה זו נרמזין אלה מ'סעי ב'ני ישראל (הראשי תיבות הם) א'דום מ'די ב'בל י'ון".

יסוד זה חוזר ונשנה ב"שפת אמת" (פרשת במדבר שנת תרנ"ה): "והנה דור המדבר הוציאו מכה אל הפועל, והיו הכנה לכל דורות בני ישראל, ויצאו ללמד על הכלל כולו, וזהו שכתוב שאו את ראש כל עדת בני ישראל, שהם היו ראש לכל עדת בני ישראל וכל הדורות נמשכו אחריהם". וכן כתב עוד (פרשת פנחס שנת תרנ"ב): "והנה דור המדבר היו הכנה לתקן כל הקומה לכל הדורות".

כל אחד מישראל עובר בימי חייו את כל מ"ב המסעות

מה נפלאים הם דברי ה"דגל מחנה אפרים" (פרשת מסעי ד"ה ויכתוב משה) שהביא דבר פלא בשם זקנו מרן רבי ישראל הבעש"ט הקדוש זי"ע, כי אצל כל אחד מישראל ללא יוצא מן הכלל, מיום היוולדו לתוך מדבר השממה של העולם הזה עד יום מותו, עוברים עליו כל אותם מ"ב המסעות שעברו ישראל במדבר, עד שהוא זוכה להיכנס בארץ החיים בעולם הנשמות, והנה הדברים בלשון קדשו:

"דע ששמעתי בשם אדוני אבי זקיני זללה"ה, כי כל המסעות היו מ"ב, והם אצל כל אדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו. ולהבין זה, כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע, ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה... ובודאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע".

ונראה להרחיב הביאור בזה על פי מה שכתב ה"אור החיים" הקדוש בפסוק: "אלה מסעי, כי

מגן אברהם: "כתוב בצרור המור מ"ב מסעות שבפרשת ואלה מסעי אין להפסיק בהם שהוא נגד שם מ"ב"

אריז"ל: שם בן מ"ב של "אנא בכח" סגולות להעלות כל בירודי ניצוצי הקדושה של עסק התורה וקיום המצוות אור החיים: ישראל הנו במקום אחד שנה ובמקום אחד י"ב שעות כפי הצורך לבידוד הניצוצות במקום ההוא בעל שם טוב: כל מ"ב מסעות שנסעו ישראל במדבר, הם אצל כל אדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו

וכן דרשו במדרש (ילקוט שמעוני משלי ב רמז תתקלב) מקרא שכתוב (משלי ב-ד): "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא. אמר ריש לקיש, אם אין אדם הולך אחר דברי תורה, הם אינם באים אחריו, וכן רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה, ואם אדם מחפש אחריה, מתוך כך זוכה לחכמה ולבינה, לכך נאמר ודעת אלקים תמצא".

וכתב בשל"ה הקדוש (פרשת מסעי בדרך חיים תוכחת מוסר) בפסוק (במדבר לג-א): "אלה מסעי בני ישראל וגו', המסעות הם כמו גלויות והם מכפרים, גם מי שמכתת רגליו והוא גולה למקום תורה והולך ללמוד, אז מסע שלו על פי ה', לכן היו הראשונים מתגרשים מביתם לילך ללמוד תורה, ובפרט רשב"י וחבריו ותלמידיו, וסימנם צא ולמד".

ה"אור החיים" הקדוש חידש מ"ב פירושים לפני הג' השבועות כנגד מ"ב מסעות הגלויות

בדרך זו במסילה נעלה לבאר הטעם שבחר ה"אור החיים" הקדוש לבאר מ"ב פירושים על פסוק זה: "אם בחוקותי תלכו", אשר כפי המבואר דוקא על ידי מ"ב פירושים אלו הודיעו לו מן השמים שנמתקה ממנו גזירת הגלות, על פי מה שכתוב בפרשת מסעי (במדבר לג-א): "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן". ופירש רש"י שנסעו מ"ב מסעות במדבר שמפרט הכתוב בפרשת מסעי.

וביאר רבינו האריז"ל ב"לקוטי תורה" ביאור ענין מ"ב מסעות שנסעו ישראל במדבר ביציאתם מגלות מצרים לפני שנכנסו לארץ ישראל: "הנה נזכר בכאן מ"ב מסעות, והוא שישאל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב". וכוונתו על שם בן מ"ב אותיות שאנו מזכירים כל יום בתפלת שחרית בסדר הקרבנות בתפלת "אנא בכח" המיוחסת לתנא האלקי רבי נחוניא בן הקנה, שראשי תיבות של תפלה זו הם שם בן

האסורים שלך, ואין הגיהנם יכול להיפתח לתקן ולזכך את נשמות הרשעים כל עוד שהוא אסור, וכשתוציאו אותו תשקוט הרעש.

בהזדמנות זו ביקשו מן השמים לרב העיר, שימסור להרב הקדוש רבי חיים בן עטר, כי בכך שהיה אסור כאן כמה שעות, כבר קיבל את עונשו במשקל השווה לשנה אחת גלות, ובכן כבר יוכל לחזור לביתו. הרב שיחרר את ה"אור החיים" הקדוש בכבוד גדול, והודיע לו שכבר נסתיים גלותו, וחזר לעירו לעסוק בתורה ובעבודת ה' בקדושה ובטהרה.

"אם בחוקותי תלכו" "הוי גולה למקום תורה"

ונראה להעיר כי כאשר נתבונן במ"ב הפירושים של ה"אור החיים" הקדוש בפסוק "אם בחוקותי תלכו", נראה כי באופן השביעי פירש הפסוק, שהוא רמז על מאמר המשנה (אבות פ"ד מ"ד): "הוי גולה למקום תורה", והנה הדברים בלשון קדשו:

"עוד ירצה על דרך אומרם ז"ל הוי גולה למקום תורה, שצריך לכתת רגליו ממקום למקום ללמוד תורה, וצא ולמד דבריהם ז"ל בגמרא (חגיגה ה): כי כולן היו גולין ללמוד, ויש שהיה הולך שישה חדשים, וחוזר כמו כן [ששה חדשים כדי] לעסוק [בתורה] ביום אחד, והוא אומרם אם בחוקותי היא עסק התורה, צריכים שתלכו ממקומכם אחריה. גם כדי שתהיו פנויים אין נכון ללמוד והוא בביתו, כי יטרדהו בצורכי הבית, לכן יעזוב איש את אביו ואת אמו, ויסע ממקומו ללכת אחריה".

ולפי הסיפור הנפלא כי ה"אור החיים" הקדוש זכה לחדש את מ"ב האופנים על הפסוק "אם בחוקותי תלכו" כשהיה בגלות, יתכן שמטעם זה רמז ענין זה בפסוק: "אם בחוקותי תלכו", שהרוצה לזכות להשגות התורה צריך לקיים את מאמר התנא: "הוי גולה למקום תורה".

"ועוד יכלול סיפור המסעות תועלת אחרת כי ירמוז לעתיד, שהרי דברי הנביאים כולם מוכיחים שהגאולה האחרונה כדמיון הראשונה, וכשם שיצאו ישראל בגאולה ראשונה ממצרים אל המדבר, כן בגאולה האחרונה עתידים שיצאו הרבה מישראל אל המדבר ויעברו במקומות האלה, והקב"ה יכלכלם וינהלם שם כמו שעשה לישראל במדבר, והוא שאמר הנביא (יחזקאל כ-לה) והבאתי אתכם אל מדבר העמים, והכתוב הזה מדבר לעתיד בגאולה אחרונה".

הביאור בזה על פי מה שלמדנו מדברות קדשם של החוט המשולש, ה"אור החיים" הקדוש, הבעל שם טוב הקדוש, וה"באר מים חיים", שתכלית מ"ב המסעות של כלל ישראל ושל כל אחד מישראל בפרט, היא להעלות כל ניצוצי הקדושה המפוזרים בגלויות, לכן בגאולה העתידה ישלים הקב"ה את בירווי ניצוצי הקדושה שלא נתבררו בזמן הגלות, על ידי שילכו ישראל שוב באותם מ"ב המסעות שעברו במדבר המכוון כנגד שם מ"ב.

הנה כי כן יתכן לומר כי מטעם זה בחר ה"אור החיים" הקדוש לחדש מ"ב פירושים בפרשת בחוקותי, בשעה שנגזרה עליו גזירת הגלות, משום שהלך בזה לשיטתו כמו שביאר בפרשת מסעי, כי מ"ב המסעות שעברו ישראל במדבר היה כדי לתקן את ניצוצי הקדושה, ולפי המבואר בדברי האריז"ל הרי מ"ב מסעות הם כנגד שם בן מ"ב אותיות, שלפי ה"באר מים חיים" על ידי שם בן מ"ב מעלים את ניצוצי הקדושה של מ"ב המסעות, לכן חידש ה"אור החיים" הקדוש מ"ב פירושים כנגד שם בן מ"ב להמתיק בכך את מ"ב מסעות הגלויות.

וזהו גם כן הטעם שבחר ה"אור החיים" הקדוש לחדש מ"ב הפירושים דוקא בפרשת בחוקותי, כי היות שעזרא הסופר תיקן לקוראה לפני חג השבועות שהוא ראש השנה לפירות האילן כדי שתכלה שנה וקללותיה, לכן רצה ה"אור החיים" לעשות בכך פועל דמיון בכל שנה כשאנו קוראים פרשת בחוקותי לפני חג השבועות, שבזכות מ"ב הפירושים כנגד שם בן מ"ב תכלה שנה וקללת מ"ב מסעות הגלויות, תחל שנה וברכותיה בברכת הגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן כן יהיה רצון.

הקדושה ממטה למעלה, הכל נעשה על ידי שם הקדוש מ"ב, ולנגדו היה מ"ב מסעות בכדי להעלות כל המסעות למעלה".

והנה ראוי לדעת כי מקור דברי ה"באר מים חיים" הוא מדברי רבינו האריז"ל ב"שער הכונות" (דרושי הלילה דרוש ה' דף נה טור ב), כי פעולתו וסגולתו של השם בן מ"ב אותיות של "אנא בכח" היא, להעלות את נשמתו של האדם בלילה יחד עם כל הברורים של ניצוצי הקדושה שבירר במשך היום, הן על ידי עסק התורה וקיום המצוות, הן על ידי כל התפלות שהתפלל לפני ה', הכל בכל מכל כל עולים למעלה על ידי שם בן מ"ב של "אנא בכח".

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין דברי הבעש"ט הקדוש זי"ע, כי כמו שדור המדבר עברו מ"ב מסעות במדבר כנגד שם בן מ"ב, כדי לברר כל ניצוצי הקדושה מתוך כוחות הטומאה ולהעלותם אל הקדושה על ידי שם בן מ"ב, כן צריך כל אחד מישראל לעבור בימי חייו מ"ב מסעות, כדי להכניע בכל מקום את כוחות הטומאה ולברר משם כל ניצוצי הקדושה על ידי שם בן מ"ב, ולכן מסבב הקב"ה מסבב כל הסיבות, שיצטרך לשהות בכל מקום לפי הזמן המצטרך להשלים את התיקון.

מה מאד יומתק להבין בזה הטעם שתיקנו חכמינו ז"ל לומר בכל יום תפלת "אנא בכח" שרמוזים בהם שם בן מ"ב אותיות, כדי שבזכות שם בן מ"ב אותיות הרמוז בתפלה זו, נזכה לתקן את כל ניצוצי הקדושה במ"ב מסעות של ימי חינו, ולכן ראוי לכל אחד לומר תפלה זו בכוונה גדולה. וזהו הרמז בפתחת התפילה: "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה", שיתיר הקב"ה במדת החסד את ניצוצי הקדושים הצרורים וקשורים בגלות.

לעתיד לבוא יעברו ישראל שוב את מ"ב המסעות במדבר

ועתה בא וראה כי על פי האמור ירווח לנו להבין מה שגילה לנו רבינו בחיי בפרשת מסעי חידוש גדול, שלפני הגאולה העתידה יביא הקב"ה את ישראל מהגלויות אל המדבר בדרכם לארץ, ויעביר אותם דרך מ"ב מסעות אלו שעברו שם ישראל ביציאתם ממצרים, הנה הדברים בלשון קדשו:

תכלית המסעות של בני ישראל במדבר היתה, להעלות ניצוצי הקדושה שנפלו בתוך כוחות הטומאה שנמצאו במדבר, אשר הכתוב מתאר אותם (דברים ח-טו): "המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים". ולכן היו שוהים במקום אחד זמן קצר ובמקום אחד זמן ארוך, הכל לפי הצורך עד שהשלימו לברר את הטעון בירור, ובלשון קדשו:

"אכן יתבאר על פי דברי אנשי אמת שאמרו, שהליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה, שאנס איש הבלעיל [הס"מ] החונה במדבר השמש, ששם קנה מקומו נחש שרף ועקרב, ודרכו שם עדת ה' להוציא בולעו מפיו, והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד שנה, ובמקום אחר י"ב שעות, שהוא כפי מה שצריך לביור הניצוצות שישנם במקום ההוא".

הנה מה טוב ומה נעים להביא דברי ה"באר מים חיים" בפרשת בהעלותך (במדבר י"ב ד"ה ויסעו בני ישראל), שמבאר גם כן בדרכו של ה"אור החיים" הקדוש, שתכלית מ"ב המסעות במדבר היתה להעלות ולתקן את ניצוצי הקדושה, אלא שהוסיף לבאר כי שלימות התיקון של ניצוצי הקדושה במ"ב המסעות היתה על ידי שם בן מ"ב אותיות, אשר כפי המבואר בדברי האריז"ל הנ"ל מ"ב מסעות הללו הם כנגד שם בן מ"ב, והנה לשון קדשו:

"כי הנה נודע אשר עיקר מסע בני ישראל, אשר נסעו בארץ ציה לא זרועה, הכל היה לצורך תיקון הקדושה, להוציא ניצוצי הקדושה אשר נשבו במאסר הקשה במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב, והמה אותיות התורה שבהם נבראו שמים וארץ וכל אשר בהם, ועל כן נכתבו כל פרטי מסעיהם בתורה במקומותיהם בשמותם, להודיע אשר בכל מסע ומסע נתקן הקדושה, ונתעלו אותיות התורה אשר היו במקום ההוא.

ועל כן לא היו מסעותיהן וחנייתן שוות, כי יש אשר חנו במקום אחד שנה תמימה ויותר, ויש אשר לא חנו כי אם יום או יומים, והכל היה על פי ענן ה' שהולך לפניהם, כי כשבאו למקום החניה לא זזו משם עד שתיקנו שם מה שהיו צריכים לתקן, וכערך שהיית התיקון בכל מקום כן חנו גם הם לדגליהם, ועל כן היה מספר המסעות מ"ב, כי ידוע אשר כל בחינת העלאת

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב היו"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת זירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com